

Algimantas Zolubas. Žiupsnelis iš Lietuvos radijo ir televizijos istorijos

1926 metais birželio 12 d. Kaune prasidėjo pirmoji Lietuvos radijo transliacija. Kaip gimė Lietuvos radijas, kas buvo tie radijo pradininkai ir bendražygiai, ką teko patirti radijui ir televizijai tragiškais 1991-aisiais?

Radijo pradininkai ir bendražygiai

Vieno renginio metu Vilniaus įgulos Karininkų ramovėje Milda Mildažytė-Kulikauskienė man įteikė jos parengtą, tėvo šimtmečiui skirtą knygą *Antanas Mildažis ir artimiausi jo bendražygiai* (Kaunas, 2005). Vos atsivertęs rengėjos žodį, aptikau, kad Antanas Mildažis – mano profesijos kolega. Toliau – Alfonsas Jurskis – toks pat kolega, mano kraštiečio kupiškėnas, dar toliau – Petras Babickas – Radiofono laidų vedėjas ir pirmasis diktoriaus taip pat glaudžiai susijęs su radiju (pastarasis kilęs iš mano gimtojo Laukminiškių kaimo, tolimas giminaitis). Jie artimai bendravo, buvo bendražygiai, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos (LLKS), į kurią ir pats tik gerokai vėliau įsijungiau, nariai.

Antanas Mildažis

Alfonsas Jurskis

Petras Babickas

1955–1960 metais Kauno politechnikos institute studijavau radiotechniką. Kaip ir bet kurios specialybės įvade, radiotechnikos istorijai buvo skirta apžvalginė tema, atspindinti radiotechnikos raidą pasaulyje ir Lietuvoje. Buvo paminėti mokslininkai vokiečių Hercas, italas Markoni, tačiau daugiausia dėmesio skirta rusui Aleksandrui Popovui bei pastačiusiam Maskvoje Šabalovkos radijo bokštą Vladimirui Šuchovui. Lietuvos radiotechnikos raidoje nei vienai iš keturių minimų pavardžių nerasta vietos, nes jie buvo tikri Lietuvos patriotai, laisvos kovotojai. Deja, iki nepriklausomybės atgavimo buvo pamiršti.

Džiaugtis reikia, kad tai, ką turėtų daryti valstybė, iškilias asmenybes iš užmaršties kelia artimieji. Taip pasielgė Milda Mildažytė-Kulikauskienė, parengusi gausiai iliustruotą bei dokumentuotą knygą apie savo tėvą Antaną Mildažį, jo brolius Joną ir Petrą, seserį Izabelę, kitus laisvės kovos bendražygius. Panašiai pasielgė taurūs A. Jurskio ir P. Babicko atminimo gerbėjai. Po šimtmetinės carinės Rusijos okupacijos tautai atgimti, tautinei savimonei ugdyti ypatingą vaidmenį vaidino spauda, radijas. Jei skaityti, rašyti mokė motinos prie ratelio, kaimo daraktoriai, tai susidomėti radiju, išmokti jį pasigaminti (anuomet aparatai buvo labai brangūs) reikėjo žinių, priemonių. Didžiuliu A. Mildažio nuopelnu reikia laikyti jo įsteigtą Radijo mėgėjų būrelį, vėliau peraugusį į Radijo mėgėjų sąjungą. 1927 m. pasirodė ir būrelio leidinys *Radio mėgėjas*, kurio tiražas siekė 2000 egz. A. Mildažis rašė daug ir ne tik savo pavarde. Kai būrelis persiformavo į sąjungą, *Radijo mėgėjas* buvo performuotas į savaitinį *Žurnalą 2000 metrų*. A. Mildažio pastangų pėdsakas Lietuvoje pasireiškė radiotechnikos specialybės įsteigimu aukštojoje mokykloje, vėliau – plačiu trumpabangininkų mėgėjų judėjimu, radijo sporto meistrų pasauliniuose čempionatuose laimimais prizais. Ypatingai pasižymėjo Antanas, jo broliai Petras ir Jonas bei sesuo Izabelė kaip LLKS nariai. Lietuvą užėmus okupantams, jie ėmėsi aktyvios pagrindinės veiklos prieš pavergėjus. Savo namo rūsyje Laumėnų kaime jie įrengė pagrindinę spaustuovę, spausdino *Laisvos Kovotoją*, kitus patriotinius leidinius. 1944 m. gegužės pradžioj vokiečiai suėmė daug LLKS narių, tarp jų –

brolių Joną. Išsislapsčiusį nuo vokiečių Antaną, 1945 m. pradžioje suėmė rusai, o po nepilnų metų – ir brolių Petrą. Seserį Izabelę, dviejų mažamečių vaikų motiną saugumas savo rūsiuose pralaidė porą mėnesių.

A. Mildažis su šiuo pasauliu atsisveikino 1992 m. balandžio 14 d., nesulaukęs savo 87-ojo gimtadienio. Išleista knyga saugos šviesuolio atminimą ateities kartoms.

Žinių apie Alfonsą Jurskį gavau iš jo dukros Snieguolės Jurskytės. Tai Aldonos Zimmachaitės knyga *Neišėjusio sugrįžimas* (Kaunas, 2001). Knygos pratarėje Snieguolė apie Amžinybėn iškeliavusį tėvelį rašo: *Jis – radijo inžinierius, nepriklausomos Lietuvos kariuomenės pulkininkas ltn., Vytauto Didžiojo universiteto docentas, visuomenininkas, idealistas, mąstytojas. Jis – vienas iš tų nepriklausomos Lietuvos šviesuolių, kurie savo žinias ir jėgas skyrė atgimstančiai valstybei atstatyti ir kurti. Okupantams antrą kartą trypiant Lietuvą, Alfonsas Jurskis, kaip ir daugelis, bolševikų siaubo vejamas, buvo priverstas palikti savo gimtąją žemę. Net dvidešimt dveji metai, praleisti svetur, neišbraukė Lietuvos vardo iš šio žmogaus širdies. Jis savo gyvenimu parodo, kad niekada nebuvo išjėjęs iš mylimojo gimtojo krašto.*

A. Jurskis gimė 1894 m. Panevėžio apskrityje Kupiškio vls. Akmenytės vienkiemyje. Mokslus pradėjo Papielėje, o studijas baigė Paryžiuje. Pirmojo pasaulinio karo metu, kaip pats rašo, matė Uralą, taigas, Baikalą ir ledlaužiais triuškino Baltosios jūros ledus bei skrodė ledynuotojo vandenyno šaltąsias bangas. 1919 m. ledlaužiu atvykęs į Liverpulį, A. Jurskis pasitraukė iš laivyno, liko Anglijoje, tačiau tais pačiais metais grįžo į Lietuvą, gruodžio 1 d. įstojo į Elektrotechnikos batalioną. 1923 m. buvo komandiruotas gilinti žinių į Paryžių, kurį laiką specializavosi radijo stočių eksploatacijos srityje Eifelio bokšte. Grįžęs dėstė Aukštuosiuose karo technikos kursuose, įsteigė Radijo laboratoriją, buvo jos vedėjas. 1926 m. A. Jurskis buvo pakviestas eiti radijo stoties viršininko pareigas. Anot radiofono vedėjo P. Babicko, A. Jurskis griežta ranka padarė galą tūpčiojimui; trejetą metų trukusią radijo stoties statybą savo ryžtingais sprendimais ir veiksmais A. Jurskis užbaigė, stotis 1926 m. birželio 12 d. buvo paleista.

Amžinybėn iškeliavo Alfonsas Jurskis 1966 m. liepos 31 d. Palaidotas Prisikėlimo kapinėse prie Filadelfijos. Iškilus architektas, A. Jurskio bičiulis Jonas Mulokas suprojektavo paminklą, vaizduojantį nebaigtą austi lietuvišką audinį. Alfonso Jurskio tėviškėje 1989 m. inžinieriaus Broniaus Mažylio, kraštotyrininkų ir kupiškėnų kraštiečių pastangomis pastatytas koplytstulpis (autorius - tautodailininkas Jonas Matulis). Užrašas ant koplytstulpio byloja: *Šioje sodyboje 1894 VIII 4 gimė pirmosios lietuviškos radijo stoties kūrėjas profesorius Alfonsas Jurskis.*

Apie Petro Babicko veiklą sovietinės okupacijos metais nebuvo net užuominų, prieškario P. Babicko kūryba jau bibliografinė retenybė, kūryba užsienyje Lietuvos beveik nepasiekė, todėl leidyba prašosi kartojama. Tauraus tautiečio Leono Penkausko rūpesčiu ir Birutės iš Toronto lėšomis 1992 m. Vilniuje išleista 1000 egz. tiražu Petro Babicko eilėraščių ir kelionių po Braziliją apybraižų knyga *Toli nuo Tėvynės* ir Aldonos Ruseckaitės 2010 m. išleista knyga *Petras Babickas. Archyvai. – Kaunas.* P. Babicko veikla Radiofone išliko amžininkų atmintyje, žurnalistų publikacijose.

Petras Babickas gimė 1903 m. balandžio 29 d. Panevėžio apskrityje Kupiškio valsčiuje Laukminiškių kaime. Jurgio ir Agotos Babickų šeimoje gimė dukra Unė, sūnūs Vytautas, Kazys ir Petras. Unė tapo garsia aktore, Vytautas baigęs karo mokslus mokytojavo, Kazys tapo pulkininku leitenantu. Petras mokslus pradėjo šv. Kotrynos gimnazijoje Petrapily (I pasaulinio karo metu šeima buvo pasitraukusi). Grįžęs į nepriklausomą Lietuvą, Petras baigė Panevėžio berniukų gimnaziją, o 1930 m. literatūros studijas Lietuvos Universitete. Trumpą laiką mokytojavo Jurbarke, tačiau pakviestas tapo radijo pranešėju, o netrukus Radiofono vedėju, diktoriumi. Buvo itin aktyvus visuomenės veikėjas, *Židinio, Vairo, Naujosios Romuvos, Kario* ir kitų leidinių bendradarbis, Šaulių Sąjungos kultūros skyriaus inspektorius. Daug keliavo (Vakarų Europa, Mažoji Azija, Šiaurės Afrika, Pietų Amerika). Galėjęs susikalbėti aštuoniomis kalbomis, patyrė daug įspūdžių, kuriuos vaizdingai aprašė savo knygose. SSRS okupavus Lietuvą, P. Babickas iš Radiofono buvo pašalintas. 1941-aisiais jo iniciatyva buvo įkurtas Raudonojo teroro muziejus. Grįžtant sovietams, žinodamas kas laukia, pasitraukė į Vakarų, tapo Lietuvos pasiuntinybės sekretoriumi, kultūros skyriaus vedėju ir spaudos atašė Brazilijoje. Dirbdamas pasiuntinybėje, P. Babickas ne vien

eilėraščius apie Tėvynę kūrė, bet rengė informacinius leidinius apie pavergtą Lietuvą lietuvių, ispanų, portugalų, anglų kalbomis, siekė Lietuvos išlaisvinimo, giliai tikėjo išsilaisvinimu. Mirė Petras Babickas 1991 m. rugpjūčio 27 d. tolimoj Brazilijoj Rio de Žaneiro pašonoje Duki di Kašiaso (Duqe de Caxias) miestelyje. Ten ir buvo palaidotas. Pargabenti P. Babicko palaikus į Lietuvą pasiryžo Kauno radijo ir televizijos žurnalistai. Lietuvos radijo 80-mečio proga, 2006 m. palaikai buvo parvežti iš Brazilijos ir perlaidoti Kauno Petrašiūnų kapinėse. Trys bendražygiai, išgyvenę išsiskyrimo ir Tėvynės nepriklausomybės praradimo liūdesį, pastangomis ir veikla prisidėję prie Lietuvos laisvinimo bylos, patyrę Lietuvos nepriklausomybės, išskyrus A. Jurskį, atkūrimo džiaugsmą, vėl kartu – Amžinybėje.

Trupinėliai iš tragiškosios Lietuvos radijo istorijos

Vilniaus Radijo komponentų gamykloje, tuomet kitaip vadintoje susivienijimu „Vingis“, kur dirbo daugiau nei 5000 darbuotojų, buvo įsisteigusi gausi, apie 800 dalyvių, Sąjūdžio grupė su 15-os narių grupės taryba. Buvau šios tarybos pirmininkas. Gamykloje buvo įsisteigusi trumpųjų bangų galinga mėgėjiška radijo stotis, dalyvavusi ir prizines vietas laimėjusi mėgėjiškose trumpabangininkų pasaulinėse varžybose, joje darbavosi 10 radijo sporto meistrų. Stotis po 1990 m. kovo 11-osios palaikė eterio ryšį su Aukščiausioje Taryboje veikusia mažo galingumo stotimi.

1991-ųjų sausio pradžioje tvyrojo ypatinga įtampa, mat sovietų kariškių judėjimas bei išpuoliai rodė, kad ruošiamasi kažkokiai rimtai intervencijai.

Prieš Sausio 13-ąją prie nuolat įjungto radijo imtuvo pasnausdavau nenusirengęs, o paryčiui savo automobiliu važiuodavau prie televizijos bokšto ar Spaudos rūmų ir išveždavau į namus ten per naktį budėjusius žmones; daugelis iš jų rytą turėdavo eiti į darbą.

Prie mikrofono stoties vadovas Petras Mikalajūnas

Sausio 13-osios išvakarėse, pabuvojęs prie Aukščiausios tarybos (AT) ir televizijos bokšto, sugrįžau namo pailsėti. Vos užsnūdęs buvau žmonos pažadintas. Ji išgirdo įtartiną burzgesį.

Pašokęs suvokiau, kad tai tankų vikšrų žlegėjimas. Išėjęs į balkoną nustačiau, kad tankai juda nuo tuomet vadinto Raudonosios armijos (Savanorių) prospekto pusės į kalną, – televizijos bokšto link. Sėdęs į savo automobilį, pabandžiau juos aplenkti važiuodamas lanku – pro „geležinį žirgą“ Architektų gatvę. Pirmųjų tankų aplenkti nebspėjau. Man išvažiavus į Kosmonautų prospektą, tankas mano automobilį įžūliai spaudė prie šaligatvio. Kai priartėjau prie televizijos bokšto, šaudymas jau buvo prasidėjęs. Okupanto tankai traiškė privažiavimą užstojusius automobilius. Savąjį palikęs gatvėje, nuskubėjau į žmonių minią, supusią televizijos bokštą.

Žmonės, stovintys ant šlaito, šaukė: „Lietuva, Lietuva!“, „Fašistai, fašistai!“. Girdėjosi automatų kalenimas ir pavieniai tankų pabūklų šūviai. Per netoliese stovinčių gyvenamųjų namų viršutinių aukštų langus slankiojo galingo prožektoriaus šviesos pluoštas, sklindantis nuo šarvuotio. Pasirodė greitosios medicininės pagalbos mašinos. Neštuvais nešė nukautuosius ir sužeistuosius.

Ant gamyklos stogo prie siųstuvo antenos pagrindo iš kaurės: radistai Rimantas Stelingis, Gintaras Šakėnas, Vladas Šležas

Įsitikinęs, kad televizijos bokštas jau okupantų užimtas, susiradau savo sveiką išlikusį automobilį ir važiauvau prie Lietuvos Radijo ir Televizijos (LRTV) pastato S. Konarskio gatvėje. Ten taip pat budėjo mūsų sąjūdininkai. Kai prisiartinau, pro atvirą LRTV pastato langą iškišęs megafoną jau kalbėjo grobikas. Jis aiškino, kad valdžia perėjo į darbo žmonių rankas. Iš LRTV pastato pasirodė vorelė sovietinių desantininkų, jau atlikusių savo juodą darbą. Kitoje gatvės pusėje stovėję žmonės pradėjo šaukti: „Fašistai, fašistai!“. Tuomet desantininkai metė į gatvę sprogmenį, kuris daugeliui arčiau buvusių žmonių sužalojo klausą (tarp jų – mano sesers sūnui). Nuo sprogimų sukeltų oro bangų buvo išdaužyti priešais LRTV pastatą stovinčių namų langai. Prie LRTV pastato stovėjo ginkluota okupanto sargyba, o įvažiavimo į kiemą tarpuvartėje, atsukęs į gatvę pabūklo vamzdį – okupanto tankas.

Suvokęs, kad buvimas prie LRTV pastato yra beprasmis, skubiai važiauvau prie AT. Čia aikštė buvo pilna žmonių. Žmonės matėsi ir ant namų stogų. Iš AT pastato išeidinėjo Sąjūdžio deputatai, pranešinėjo žmonėms paskutines naujienas.

Trumpam parvažiauvau į namus. Kartu su žmona vėl vykome prie AT. Po Lazdynų mikrorajoną važinėjo šarvuotis, iš kurio per garsiakalbį buvo skelbiama, kad tvarka ir darbo liaudies valdžia atstatyta.

Tą naktį mūsų gamykloje prie trumpabangio radijo siųstuvo dirbo mūsų radijo sporto meistrai (vadovas P. Mikalajūnas), galinga radijo stotis transliavo pasauliui AT kreipinius, perdavinėjo žinias pasauliui apie įvykius Vilniuje ir Lietuvoje.

Mūsų gamykla gamino ne tik „civilinę“ produkciją (mazgus televizoriams), bet ir karinę – komponentus karinės technikos elektroninei aparatūrai. Gamykloje veikė SSRS Gynybos ministerijos karinio atstovo, vadinamo *vojenpredu*, tarnyba. Jos vadovas papulkininkis Vladimiras Tarchanovas, kruviniųjų Sausio 13-osios įvykių paveiktas, per Lietuvos Radiją ir Televiziją (ryšio

darbuotojų-patriotų pastangomis veikusią jau kitoje vietoje) kreipėsi į SSRS karius ir karininkus šiais žodžiais (versta iš rusų kalbos – A. Z.):

Kariai, karininkai, tėvynainiai! Į jus kreipiuosi aš, jūsų ginklo draugas, Ginkluotųjų pajėgų karininkas, rusas, nors man gėda tai prisipažinti po vėl įvykdytų kruvinių baudžiamųjų veiksmų, į kuriuos jus vėl įvėlė. Duodami priesaiką jūs žadėjote tarnauti savo tautai, savo vyriausybei, žadėjote nuo priešų ginti savo Tėvynę. Kam jūs tarnaujate dabar? Kokiai vyriausybei jūs tarnaujate? Kas pasiuntė jus kariauti su mažos respublikos liaudimi, kurios teritorijoje jūs tarnaujate? Ką užpuolė šie žmonės, kurių visa „kaltė“ yra tai, kad jie nori būti laisvi ir nepriklausomi? Kam atstovauja anoniminis vadinamasis nacionalinio išlaisvinimo komitetas, kas jį išrinko, kieno interesus jis gina? Akivaizdu, kad savus, savo karjerą, tačiau tai daro užtraukdami gėdą jums, užtraukdami gėdą Ginkluotosioms pajėgoms. Atsikvošėkite! Prisiminkite, kam jūs pašaukti tarnauti, prisiminkite savo gimdytojus, išleidusius jus į tarnybą! Nebeliekite taikių, nieko Jums neprasikaltusių, gyventojų kraujo!

SSRS telegramų agentūra (TASS) per TV laidą „Vremia“ paskelbė, kad SSRS karinėse struktūrose tokio Tarchanovo nėra. Tai išgirdęs, papulkininkis V. Tarchanovas vėl atėjo į AT ir iš tribūnos deputatams parodė savo karinį bilietą, nurodė savo tarnybos vietą. Tuomet jis viešai (buvo parodyta ir per LTV) pareiškė (versta iš rusų kalbos):

Aš išvis nebuvau numatęs kalbėti iš šios aukštos tribūnos. Tačiau, jei jau čia atėjau, norėčiau trumpai išdėstyti reikalo esmę. Po tų kruvinių įvykių iš sausio 12-osios į 13-ąją aš kreipiausi per Lietuvos Radiją ir Televiziją, raginau karius ir karininkus nekariauti su taikiais gyventojais, nelieti jų kraujo.

Programoje „Vremia“ buvo pasakyta, kad Lietuvoje atitinkami sluoksniai užsiima dezinformacija, nurodydami asmenis, kurie tariamai kreipėsi, ir pavardes. Konkrečiai buvęs nurodytas Tarchanovas, kuris paskelbęs tokį kreipimąsi. Programoje buvo teigiama, kad tokio papulkininkio Vilniaus įguloje nėra. Todėl šiandien atėjau čia pasakyti, t. y. pasirodyti. Štai mano asmens pažymėjimas, karininko pažymėjimas... Tiesos dėlei noriu pridurti, kad aš netarnauju tame dalinyje, kuriam vadovauja generolas majoras Uschopčikas. Aš tarnauju TSRS karinėje apygardoje, kurios padalinys yra ir Vilniuje.

Kitos Vilniaus įmonės karinio atstovo tarnybos karininkui, protestavusiam prieš invaziją, buvo uždėti antrankiai ir jis malūnsparniu išgabentas į karinės apygardos būstinę Rygoje.

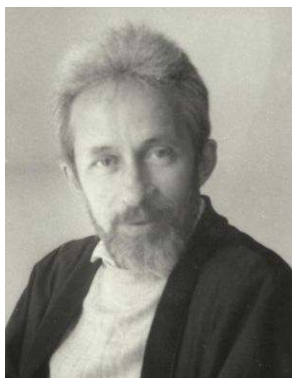
Pirmadienį atvykęs į darbą sužinojau, kad sekmadienio rytą (sausio 13-ąją) prie mūsų gamyklos buvo pasirodę šarvuočiai, su jais buvo atvykęs ir mūsų gamyklos partinės organizacijos sekretorius Jurijus Butiajevas. Jis kartu su kariškiais norėjo patekti į gamyklos teritoriją, teiravosi, ar nėra žmonių radijo stotyje. Gamyklos apsaugos (ginkluotos sargybos) budėtojai jų neįleido, pareikšdami, kad gamykla sekmadienį nedirba, ir joje nieko nėra. Radijo stoties vyrai, pamatę prie pastato važinėjančius šarvuočius, pajutę, kad gamykla sekama, greitai išardė radijo stoties įrenginius ir su jų blokais per kitus, tolimesnius nuo gatvės vartus, gamyklos sargybinių padedami, pasitraukė į greta esantį mišką.

Liko išsaugoti visi to meto ryšio su pasaulio radijo stotimis magnetofono įrašai – informacijos perdavimo ir priėmimo liudininkai.

Po 1991 m. rugpjūčio pučo Maskvoje, rugsėjo pradžioje gamyklos Sąjūdžio grupė raštu kreipėsi į LR Aukščiausiąją Tarybą. Pateikiu tą raštą:

Prašome apdovanoti Lietuvos Respublikos valstybiniais apdovanojimais šiuos gamybinio susivienijimo „Vingis“ (Vilniaus Radijo Komponentų Gamykla) darbuotojus: aukštesnio laipsnio valstybiniu apdovanojimu – Clav Oleg, Abovič, gim. 1957 m.; Mikalajūną Petrą, Juozo, gim. 1943 m.; Šakėną Gintarą, Antano, gim. 1964 m.; Šležą Valdą, Leono, gim. 1963 m.; žemesnio laipsnio valstybiniu apdovanojimu – Borusevičių Eimantą, Romo, gim. 1972 m.; Stelingį Rimantą, Aniceto, gim. 1959 m.; Vaglį Arūną, Prano, gim. 1963 m.; Vaičių Remigijų, Kazimiero, gim. 1965 m.

Aukščiau išvardinti asmenys, radijo klubo „Vingis“ mėgėjiškos kolektyvinės radijo stoties (šaukinys LY2VVV) nariai, 1991 m. sausio mėn. 11-13 d. ištisas paras palaikė radijo ryšį su pasaulio mėgėjiškomis radijo stotimis, informuodami apie padėtį Vilniuje ir Lietuvoje. Naktį iš sausio 12-osios į 13-ąją, turėdami eterinį ir telefoninį ryšį su AT (turėjo eterinį ryšį ir su savo operatoriumi prie TV bokšto), tiesiogiai retransliavo pasauliui (tiesioginę autentišką) audioinformaciją iš AT rūmų ir nuo TV bokšto jo šturmo metu. Visą šį darbą darė užsimaskavę ir rizikuodami savo gyvybe. Taip pat prašome apdovanoti Lietuvos Respublikos valstybiniu apdovanojimu gamybinio susivienijimo („Vingis“ – red.) darbuotoją Tarchanov Vladimir Ivanovič, gim. 1944 m. Jis, būdamas sovietinės armijos karininkas, 1991 01 13 per Nepriklausomos Lietuvos radiją kreipėsi į sovietinės armijos kareivius ir karininkus, ragindamas atsisakyti smurto veiksmų; vėliau ryžtingai demaskavo TASS-o melą. Po tokio elgesio buvo pašalintas iš karinio atstovo pareigų. 1991 08 19 V. Tarchanovas pasirašė kreipimąsi į Lietuvos žmones, smerkiantį antikonstitucinį perversmą Sovietų Sąjungoje.

Papulkininkis Vladimiras Tarchanovas

Pirmieji keturi šiame rašte paminėti tarptautinės klasės radijo sporto meistrai ir Vladimiras Tarchanovas buvo apdovanoti Vyčio kryžiaus ordiniais ir Sausio 13-osios medaliais; kiti keturi – Sausio 13-osios medaliais.

1991 m. rugsėjo 8-ąją – Šilinių, Vytauto Didžiojo karūnavimo, Padėkos už Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės apgynimo dieną – Katedros aikštėje šiuos apdovanojimus asmeniškai įteikė tuometis Lietuvos valstybės vadovas Vytautas Landsbergis.

Dera pridurti, kad po Sausio 13-osios, dvidešimt trims gamyklos Sąjūdžio grupės dalyviams prašant, grupės tarybos vardu daviau charakteristikas - siūlymus tarnauti Krašto apsaugos savanoriais, kurie ir tapo savanoriais.

Prie užgrobtos Radijo ir televizijos komiteto prasidėjus protesto akcijai, gamyklos sąjūdžio grupė protestuotojams padovanojo Trispalvę, gamyklos sporto komitetas savanoriams laikinam naudojimuisi paskolino mažo kalibro šautuvų ir pistoletų, dovanojo šovinių, gamyklos saviveiklininkai prie badautojų vagonėlio rengė patriotinius pasirodymus.

Sąjūdžio grupė aktyviai dalyvavo kovoje dėl užgrobtos RTV išlaisvinimo, surengė vienos valandos protesto įspėjamąjį streiką su grasinimu skelbti nuolatinį iki bus išlaisvinta LRT, apie kurį telegramomis pranešė visoms 33-ims SSRS televizorių gaminančioms gamykloms (be mūsų gaminamų mazgų televizorių gamyba sustotų), Gorbačioviui, Pavlovui (SSRS premjerui). Gamyklos reagavo įvairiai. Vienos prašė neskelbti streiko iki bus išlaisvinta mūsų RTV, kitos verkšleno nepakenkti jų darbininkų buičiai, o Novgorodo gamybinis susivienijimas „Kvant“, gaminantis televizorius, atsiliepdamas į streiką skelbiančią telegramą, bendru darbo kolektyvo ir profsąjungos sprendimu pervedė į mūsų gamyklos sąskaitą 50 tūkst. rublių (tuomet dideli pinigai). Šią sumą, o taip pat nemažai vertingos elektroninės aparatūros gamykla perdavė išsilaisvinsiai LRT.